

Aan: Algemene Commissie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Betreft: AO IMVO d.d. 3 maart 2020

Amsterdam, 12 februari 2020

Geachte Kamerleden,

Op 3 maart vindt het AO IMVO plaats. Bijna alle bedrijven in Nederland zijn verbonden met internationale toeleveringsketens en daarin is dikwijls sprake van mensenrechtenschendingen en/of milieuschade. Dit blijkt opnieuw uit het [overzicht van voorbeelden van misstanden waar Nederlandse bedrijven mee in verband zijn gebracht in de periode 2018-2020](#).

Binnen het project 'IMVO-maatregelen in perspectief'¹ werkt minister Kaag momenteel aan het ontwikkelen van nieuw MVO-beleid. Op meerdere niveaus worden stakeholders geconsulteerd en wordt onderzoek gedaan naar welke maatregelen nodig zijn, waarbij de optie van wetgeving nadrukkelijk op tafel ligt. Het MVO Platform is positief over dit omvangrijke project met een ambitieuze planning: in oktober/november presenteert de minister de hoofdlijnen van het nieuwe MVO-beleid. De grootste vraag daarbij is: zal de minister deze planning halen en zal Nederland de stap tot bindende maatregelen zetten? Voor het AO brengt het MVO Platform de volgende suggesties naar voren:

IOB laat zien: huidige MVO-beleid is onvoldoende

Het Nederlandse beleid schiet substantieel tekort, zo blijkt uit de IOB-evaluatie van het IMVO-beleid in de periode 2012-2018², dat momenteel door minister Kaag wordt voortgezet. Op een aantal lichtpunten na is het onduidelijk in hoeverre het beleid in de afgelopen jaren heeft bijgedragen aan een verbeterde naleving van de OESO-richtlijnen door bedrijven en het voorkomen en verminderen van risico's op schade aan mens en milieu in productieketens. Het MVO Platform zet in haar [reactie op de IOB-evaluatie](#) de belangrijkste tekortkomingen van het IMVO-beleid op een rij: bedrijven worden maar beperkt bereikt, er is sprake van een zeer lage naleving van de OESO-richtlijnen, de vrijwillige beleidsmix van de overheid heeft onvoldoende impact en de eigen rol van de overheid, bijvoorbeeld bij duurzaam inkopen en de convenanten, laat veel te wensen over.

Een andere sterke aanwijzing dat het huidige beleid onvoldoende is blijkt uit de [Transparantiebenchmark 2019](#). Het aandeel bedrijven dat de OESO-richtlijnen onderschrijft schommelt al een aantal jaar rond de 30 procent en slechts 22 procent van de onderzochte bedrijven 'conformeert' zich ook echt aan de richtlijnen.³ De helft van de onderzochte bedrijven behaalde zelfs een nulscore voor hun maatschappelijke verslaggeving en slechts zes procent van de bedrijven besteedt bijvoorbeeld aandacht aan de toegang tot herstel voor slachtoffers (stap 6 van due diligence). De [Corporate Human Rights Benchmark 2019](#) laat vergelijkbare zorgwekkende cijfers zien.

De appreciatie van de minister gaat in op de aanbevelingen van de IOB, maar niet op de conclusies over de effectiviteit en *impact* ter plaatse (bijvoorbeeld op boeren en arbeiders) van het beleid. Het is van groot belang dat het nieuwe MVO-beleid de tekortkomingen van het huidige beleid aanpakt.

- ➔ Hoe oordeelt de minister over de door het MVO Platform geconstateerde tekortkomingen in het huidige beleid?
- ➔ Ziet de minister ook dat een vrijwillige beleidsmix onvoldoende effectief is? Welke bestaande tekortkomingen wil zij met het nieuwe MVO-beleid oplossen?
- ➔ Waarom neemt de minister niet alle aanbevelingen van de IOB over (waaronder die over ambassades en beleidscoherentie)?
- ➔ Hoe gaat de minister, in de nog resterende regeerperiode, een substantieel betere naleving van de MVO-normen door bedrijven bereiken? Er is nog maar drie jaar te gaan tot het streven van 90 procent in 2023. Wat gebeurt er na de presentatie van de nieuwe hoofdlijnen van beleid in oktober/november?

¹ [Rijksoverheid](#), 2019, Evaluatie en vernieuwing IMVO-beleid 'IMVO-maatregelen in perspectief'.

² [Ministerie van Buitenlandse Zaken](#), 2019, IOB-evaluatie IMVO-beleid.

³ Vergelijkbare cijfers kwamen ook uit de [Transparantiebenchmark 2017](#), het [Jaarverslag Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking 2018](#) en [onderzoek](#) van de VBDO (2016).

Convenantenbeleid heeft due diligence-plicht nodig

Ook het IMVO-convenantenbeleid levert te weinig op, blijkt uit de [9 kritische observaties en ervaringen met het convenantenbeleid van de MVO Platformleden](#) (als input op de officiële evaluatie). Er worden wel stappen gezet wat betreft bewustwording en kennis, maar de implementatie van due diligence door bedrijven verloopt langzaam en het convenantenbeleid bereikt te weinig bedrijven.

In de ogen van het MVO Platform dienen de IMVO-convenanten te worden aangevuld met een wettelijke due diligence-plicht; de te verbeteren en te versterken convenanten kunnen bedrijven dan ondersteunen bij het naleven van die plicht. Dankzij een wettelijke verplichting worden de convenanten voor veel meer bedrijven en sectoren dan nu het geval is een interessant middel om hun due diligence-processen te ontwikkelen en verbeteren. Zie ook het [MVO Platform-visiestuk over de doordachte mix van beleidsmaatregelen](#).

Om substantieel betere naleving van de MVO-normen door bedrijven te bereiken zijn wettelijke maatregelen nodig die bedrijven verplichten om de OESO-richtlijnen na te leven. Juist op Nederlands niveau is wetgeving nodig, zoals we aangeven in dit stuk over de [complementariteit van nationale en internationale due diligence-initiatieven](#).

- ➔ Ziet de minister in dat met bindende maatregelen het 'freerider-probleem' van het bestaande convenantenbeleid ondervangen kan worden en een gelijk speelveld kan worden gerealiseerd?
- ➔ Hoe ziet de minister de doordachte mix van beleidsmaatregelen voor zich? Aan welke mogelijke bindende maatregelen denkt de minister?
- ➔ Hoe ziet de minister de invulling van toezicht en monitoring op naleving MVO-normen door bedrijven voor zich?

Tijdige en ambitieuze implementatie Wet zorgplicht kinderarbeid

Met de aanneming van de Wet zorgplicht kinderarbeid laat Nederland zien de aanpak van kinderarbeid in productieketens serieus te nemen. Nederlandse bedrijven zullen moeten verklaren dat en hoe zij kinderarbeid tegengaan. Gezien de grote urgentie rond kinderarbeid, die ook recent weer duidelijk werd tijdens een internationale conferentie van het ministerie⁴, is haast geboden.

Het is echter nog niet duidelijk vanaf wanneer de wet zal gelden en om welke bedrijven het gaat, aangezien Buitenlandse Zaken nog een aantal belangrijke onderdelen van de wet moet uitwerken in Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's). Het zal mede van die uitwerking afhangen hoe effectief de wet zal zijn. Het ministerie wacht met de invulling van de AMvB's tot de convenantenevaluatie en het project 'IMVO in perspectief' zijn voltooid.

- ➔ Waarom wordt gewacht met het uitwerken van de AMvB's? Kunnen de AMvB's in het najaar van 2020 naar de Kamer worden gezonden?
- ➔ Hoe zorgt de minister ervoor dat de wet alle relevante bedrijven bereikt? Kinderarbeid kan immers plaatsvinden in productieketens van zowel kleine als grote bedrijven, in diverse sectoren.
- ➔ Hoe zorgt de minister voor een due diligence-verplichting die alle schakels van de keten bestrijkt? Op welke wijze zal de inbreng van experts daarop worden geborgd?
- ➔ Op welke manier wordt het toezicht op de wet ingericht? Wanneer komt daar meer duidelijkheid over?

Uiteraard zijn wij graag bereid tot een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

Gisela ten Kate (0619018825) en David Ollivier de Leth

Het MVO Platform is een netwerk van 24 Nederlandse maatschappelijke organisaties en vakbonden die pleiten voor een actieve rol van de overheid voor MVO

⁴ Internationale conferentie op 27 en 28 januari 2020, [Taking next steps to end child labour in global supply chains](#)